

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๒

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้วินิจฉัยความสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของ นายสิทธิชัย กิตติชนเศรษฐ กับพวก รวม ๕๕ คน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยระบุและยื่นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งว่าจบปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพราะ นายชาญชัย มีบิดาเป็นคนต่างด้าวจึงจำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในการสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ ต่อมานายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก พรรคกิจสังคม ได้ทำหนังสือคัดค้านคุณสมบัติของ นายชาญชัย ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก โดยระบุว่าการสำเร็จปริญญาตรีของ นายชาญชัย น่าจะเป็นโมฆะเพราะ นายชาญชัย ได้นำเอาวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นหลักฐานที่มีปัญหา นำมาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุมจนสำเร็จปริญญาตรี ซึ่งได้มีการร้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของคณิสสร และกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ดังกล่าวของ นายชาญชัย ผลการตรวจสอบปรากฏว่า โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ได้เลิกกิจการไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ และได้ส่งหลักฐานต่างๆ ของโรงเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ไม่ปรากฏชื่อ นายชาญชัย ในหลักฐาน

ของโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และปีการศึกษา ๒๕๓๔ แต่อย่างใด สำหรับองค์การค้ำของครุสภา ได้ตรวจสอบการจัดขายใบ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ ชุดที่ ๑๕๕๔ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ องค์การค้ำของครุสภาได้ขายให้แก่ โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ไม่ใช่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้แจ้งผลการตรวจสอบต่อปลัดทบวงมหาวิทยาลัยว่ากระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่า รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ ที่นายชาญชัย นำไปสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม น่าจะเป็น โฆษะ การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย ทั้งสองครั้ง ไม่น่าจะกระทำได้ และเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) ประกอบกับ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ แล้วเห็นว่า นายชาญชัย มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเพราะไม่จบปริญญาตรีเช่นกันและจะนำข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับก็ไม่น่าจะทำได้ เพราะการอ้างสิทธิการเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำได้เนื่องจาก นายชาญชัย ได้นำวุฒิการศึกษาที่เป็นโฆษะมาเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง จึงขอให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพ ของนายชาญชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลง หรือไม่

นายชาญชัย ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้อง โดยอ้างเป็นประเด็นข้อกฎหมายว่า นายสิทธิชัย กับพวก ไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจาก เป็นการยื่นคำร้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) ซึ่งบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ ได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดไว้ ๓ กรณี คือ เมื่อครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามมาตรา ๓๒๓ แต่บทบัญญัติที่ นายสิทธิชัย อ้างอิงในการยื่นคำร้องนี้ มิได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขทั้งสามประการ นายสิทธิชัย กับพวก จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และ/หรือศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนประเด็นข้อเท็จจริงนั้นผู้ถูกร้องยืนยันว่าจบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยโรงเรียนได้ออกหลักฐาน รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ และผู้ถูกร้องได้นำไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม คณะนิติศาสตร์ จนสำเร็จ การศึกษาได้รับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ และได้นำหลักฐานการศึกษาดังกล่าวไปสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขอให้ศาล รัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของนายสิทธิชัย กับพวก

ต่อมา นายสิทธิชัย ยื่นคำร้องและเอกสารเพิ่มเติมลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ว่าจากการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของ นายชาญชัย ตั้งแต่เริ่มศึกษา มีหลักฐานใบสุทธิโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประชาชนคร) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ เท่านั้นที่เป็นหลักฐานเอกสารที่ถูกต้อง สำหรับการตรวจสอบหลักฐานการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ปรากฏว่า นายชาญชัย เข้าเป็นนักศึกษาทั้งสองระดับซึ่ง นายชาญชัย ได้ระบุหลักฐานในเอกสารเพื่อเรียนต่อที่ โรงเรียนเทคนิคมาрдานูเคราะห์บริหารธุรกิจว่าจบมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. ประเภทบุคคล ภายนอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่า นายชาญชัย สำเร็จการศึกษาเพียงประถมศึกษาปีที่ ๗ จากโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประชาชนคร) อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกเท่านั้น การสำเร็จการศึกษาของนายชาญชัย ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และปริญญาตรี ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายจึงไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๒๐ (๔) นายชาญชัย จึงไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพิ่มเติมรวม ๓ ประเด็นคือ

๑. วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ที่เกิดจากการเลือกตั้งในปี ๒๕๓๘ และ ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) และมาตรา ๑๒๐ (๔) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖ สิ้นสุดหรือไม่ พร้อมต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๖ ของกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่ เนื่องจากขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) มาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ พร้อมทั้งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๓. นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยอ้างการเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้างว่า นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร กับพวก ยื่นคำร้องโดยอ้างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) แต่บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม วรรคสอง ดังนั้น นายสิทธิชัย กับพวก จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ปัญหาข้อกฎหมายเช่นว่านี้แล้ววินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาดังกล่าว

ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาดูแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

ฯลฯ”

ประกอบทั้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง ก็บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ ดังนั้น การที่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงมีผลว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องได้สิ้นสุดลงแล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๓) เมื่อปรากฏต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ สิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๑๘ (๔) หรือไม่ กรณีจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพิจารณาต่อไป ส่วนประเด็น เพิ่มเติมของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยทั้ง ๓ ประเด็น ก็มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาล รัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

นายชุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ